

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา
ของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
Factors Affecting The Religious Tourism Behavior
of Thai Elderly Citizens Interested in Traveling to Chiang Mai Province

บุญยาพร ภูทอง^{1*}, วิริยา บุญมาเลิศ², ธันย์ ชัยทร³,

ศรีศรีรินทร์ นรเศรษฐโสภณ⁴, อุดม พูลลารม⁵

Bunyaporn Phoothong^{1*}, Wiriya Boonmalert², Thun Chaitorn³,

Srisarin Norasedsophon⁴, Udom Phunlarpm⁵

^{1*,2,3,4} วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตนครปฐม

⁵ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

^{1*,2,3,4} College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University
Nakhon Pathom Campus

⁵ Faculty of Business Administration, Bangkokthonburi University

*Corresponding author; E-mail: bunyaporn.po@ssru.ac.th

Received 23 April 2024 Revised 2 July 2024

Accepted 4 December 2024 Available online 23 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และ 2) หาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of variance)

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 60 - 65 ปี โดยเป็นวัยเกษียณอายุหรือไม่ได้ประกอบอาชีพ โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีรายได้ต่อเดือนจากเบี้ยผู้สูงอายุ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี สุขภาพนักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัว และพบแพทย์ประจำ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้าน 3 ส. (สุข สนุก สะดวก) ผู้สูงอายุมีความสุขที่รับจากการท่องเที่ยว ความสนุกในการท่องเที่ยว และความสะดวกที่รับจากการท่องเที่ยว

ด้าน 2 ป. (ความปลอดภัย ความประหยัด) ผู้สูงอายุเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่มีความปลอดภัย และมีความประหยัดที่ได้รับจากการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม, การท่องเที่ยวเชิงศาสนา, ผู้สูงอายุชาวไทย

ABSTRACT

This paper studies Factors affecting the religious tourism behavior of Thai elderly citizens interested in traveling to Chiang Mai Province. The objectives are to 1) study the conditions and needs for managing religious tourism among Thai elderly citizens interested in traveling to Chiang Mai province and 2) find ways to develop religious tourism among Thai elderly citizens interested in traveling to Chiang Mai province. It is quantitative research. Using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation (SD). Inferential statistics used to test hypotheses include F-value analysis statistics. One-way analysis of variance.

The results of the study found that the factors that affect the behavior of most tourists traveling on religious tourism of Thai elderly citizens interested in traveling to Chiang Mai province are female, aged between 60 - 65 years, and are of retirement age. or do not have a career Domiciled in Bangkok and surrounding areas. Have monthly income from elderly allowance Have a bachelor's degree Health: Tourists have congenital diseases. and see a doctor regularly The factors that affect the religious tourism behavior of Thai elderly citizens who are interested in traveling to Chiang Mai province are the 3 S's (happiness, fun, convenience). Elderly people are happy that they receive from traveling. Fun in traveling and the convenience received from tourism. In terms of 2 P. (safety, savings), the elderly viewed religious tourism in Chiang Mai province as safe. and there is savings gained from traveling.

Keywords: Factors Affecting Behavior, Religious Tourism, Thai Elderly

บทนำ

จากสภาวะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุกำลังเป็นประเด็นที่หลายประเทศทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญ องค์การสหประชาชาติได้แบ่งระดับการเข้าสู่สังคมสูงอายุของแต่ละประเทศไว้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ระดับการก้าวสู่สังคมสูงอายุ (Aging society) คือ มีประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ระดับที่ 2 ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society) คือ มีประชากรอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ และระดับที่ 3 ระดับสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super aged society) คือ มีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ สังคมโลกกำลังจะกลายเป็นสังคมแห่งผู้สูงอายุทั้งนี้ กระบวนการเกิดสังคมผู้สูงอายุในแต่ละประเทศจะเกิดขึ้น

ในช่วงเวลาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อม อาทิ การศึกษา ความเจริญมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ การสุขภาพ การโภชนาการ เป็นต้น ซึ่งล้วนส่งผลต่อสุขภาพ (Health) และการมีอายุยืนยาว (Longevity) ของประชาชนทั้งสิ้น โครงสร้างด้านประชากรของประเทศไทยเข้าสู่การเป็น “สังคมสูงวัย” (Aged society) ตั้งแต่ปี 2548 คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 10 และตามการคาดประมาณประชากรของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (Complete aged society) เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และในปี 2574 ประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super aged society) เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (กุลพรภัสร์ จิระประไพ และธนนท์ นวมเพชร, 2561)

จากสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของผู้สูงวัยของไทยและการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทยในปัจจุบัน เมื่อเทียบกับอดีตทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามว่าทำอย่างไรให้ผู้สูงวัยเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น ได้ทานอาหารที่ดี มีคุณภาพ ทางด้านจิตใจได้มีโอกาสได้ท่องเที่ยว หลังจากที่ได้ทำงานมาตลอดเกือบทั้งชีวิต ผู้สูงอายุเหล่านี้มีแนวโน้มจะใช้ชีวิตหลังเกษียณในดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ โดยเฉพาะกิจกรรมนันทนาการและการเดินทางท่องเที่ยว ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุนั้นนับเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ธุรกิจรวมถึงธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวไม่ควรมองข้าม เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อ ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาในการเดินทาง และยังมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี (นรินทร์ สังข์รักษา และคณะ, 2559) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มีการสำรวจแนวโน้มการท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยได้เผยแพร่ข้อมูลแนวโน้มตลาดการท่องเที่ยวปี พ.ศ.2563 ผ่าน TAT Review แมกกาซีนออนไลน์ ฉบับเดือน มกราคม - มีนาคม 2020 ระบุว่า แนวโน้มของตลาดท่องเที่ยวที่มาแรงมีด้วยกัน 8 เทรนด์ ซึ่งเทรนด์ที่มาแรงอันดับ 1 ก็คือ “เทรนด์ท่องเที่ยวผู้สูงวัย” (กรรณิการ์ผู้สูงอายุ, 2563) และการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงวัยคือการท่องเที่ยวที่ผสมผสานกับศาสนา (Tourism mixed with religion) หรือการท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Religious Tourism) คือการท่องเที่ยวที่มีความสุข สนุกสนาน ได้ความรู้เชิงศาสนา เห็นสัจธรรมของชีวิต รวมทั้งมีความรู้สึกอิ่มเอมใจ การท่องเที่ยวเชิงศาสนาสำหรับผู้สูงวัยอาจเป็นการท่องเที่ยวไปกับลูกหลาน คนในครอบครัว ท่องเที่ยวกับเพื่อนฝูง หรืออาจท่องเที่ยวคนเดียวหากเป็นคนรักอิสระ รวมทั้งการเดินทางอาจเป็นได้ทั้งรถยนต์ส่วนบุคคล สายการบิน รถโดยสารสาธารณะ ฯลฯ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่ผู้สูงวัย รวมทั้งคนส่วนใหญ่อยากเดินทางไปท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีสภาพอากาศค่อนข้างเย็นเกือบตลอดทั้งปี พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่มีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาและป่าละเมาะ มีที่ราบอยู่ตอนกลางตามสองฟากฝั่งแม่น้ำปิง มีภูเขาสูงที่สุดในประเทศไทย และมีวัดที่สวยงามอีกมากมาย รวมทั้งการเดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่มีความสะดวกสบายมาก เพราะสามารถเดินทางได้ทั้งรถส่วนตัว รถสาธารณะ รถไฟ และเครื่องบิน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2560) ผู้วิจัยจึงสนใจอย่างมากที่จะทำการวิจัย การท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงวัย มีความสุข สนุกในการท่องเที่ยว โดยใช้หลัก 3 ส. (สุข สนุก สะดวก) และ 2 ป. (ปลอดภัย ประหยัด)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาผู้สูงอายุของไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

Swarbrooke & Horner (2007) กล่าวว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจของนักท่องเที่ยวในอนาคต เมื่อนักท่องเที่ยวสัมผัสถึงภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ดีย่อมส่งผลต่อการรับรู้ถึงคุณค่าที่ดีจากการท่องเที่ยวและเกิดความพึงพอใจ อีกทั้งยังนำไปสู่ความภักดีของนักท่องเที่ยว

รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2558) กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่นักท่องเที่ยวกระทำไม่ว่าการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ซึ่งได้สื่อถึงการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเดินทางท่องเที่ยว ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2559) กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะการแลกเปลี่ยนต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลาของนักท่องเที่ยว ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อม ความรู้สึก ความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกถึงการกระทำต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวเพื่อมุ่งหวังให้ตอบสนองความต้องการของตนเองภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

ดังนั้น พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเป็นการกระทำของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ ตามความรู้สึกนึกคิด เพื่อแสดงออกถึงความพึงพอใจในความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เกิดจากความคาดหวังต่อการใช้บริการตามแหล่งท่องเที่ยวที่เดินทางไปให้ตอบสนองกับความต้องการที่พึงปรารถนา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

กรมการท่องเที่ยว (2559) กล่าวว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจที่ต้องการการเสริมสร้างความเจริญทางจิตใจและความเป็นมงคลให้กับชีวิตเพื่อสนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมอันดีงามและสถาปัตยกรรมของประเทศไทยที่มีอยู่อย่างยั่งยืน อีกทั้งเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงความสนใจพิเศษอีกด้วย

ศุภลักษณ์ อัครางกุล (2551) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นการเดินทางโดยมีเหตุผลทางศาสนาเป็นหลัก ถือเป็นปฏิบัติที่มาตั้งแต่ยุคแรก ๆ ซึ่งเหตุผลในการเดินทางที่แท้จริงแล้วอาจไม่มีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันการเดินทางลักษณะนี้จะรวมกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากกิจกรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งอาจรวมถึงการเดินทางไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือประกอบพิธีกรรม อย่างไรก็ตามกิจกรรมบางอย่างได้ลดความนิยมไปเนื่องจากจำนวนผู้ที่นับถือศาสนา หรือความเชื่อที่ลดลง สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาไม่ได้มีเพียง

ผู้ที่นับถือศาสนานั้นที่เข้าเยี่ยมชม หากแต่นักท่องเที่ยวอื่น ๆ ยังให้ความสนใจเข้าร่วมชมความงามหรือเข้าไปพักผ่อนสงบจิต สงบใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมที่วุ่นวายในปัจจุบัน ผู้คนนิยมสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาเป็นที่พึ่งพิงทางจิตใจกันเสียมากกว่า

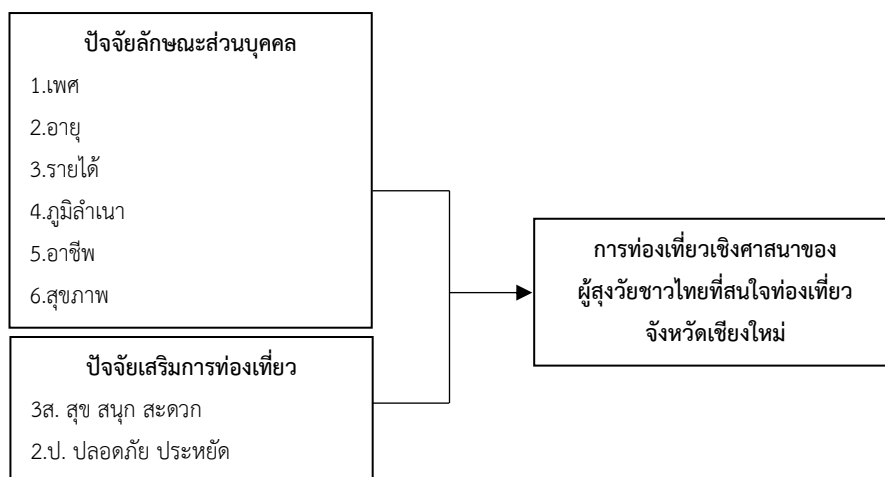
การท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อถือเป็นวัฒนธรรมสัมพันธ์ที่เกื้อกูลต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวที่ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยทรัพยากรที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุม หากพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ผ่านมาจากกล่าวได้ว่า ศาสนาสถานในศาสนาต่าง ๆ ถือเป็นปลายทางการท่องเที่ยวที่มีผู้มาเยือนเสมอมา

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

การกำหนดนิยามของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันไปตามบริบทโครงสร้างทางสังคมของแต่ละประเทศ สำหรับในประเทศที่พัฒนาแล้ว การกำหนดนิยามของผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป หรือผู้รับเงินบำนาญ บำนาญ (Indicators for the Minimum Data Set Project on Ageing: A Critical Review in sub-Saharan Africa) ในรายงานขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2001) ยังไม่มีนิยามที่แน่นอนว่าอายุเท่าไรจึงจะเรียกว่าเป็น “ผู้สูงอายุ” (Older/Elderly person) โดยให้ใช้อายุ 60 ปีขึ้นไปในการนำเสนอสถิติข้อมูลและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2561) องค์การอนามัยโลกระบุว่า ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ให้นิยามสำหรับผู้สูงอายุต่างกันตามอายุเกิด อาจหมายถึงผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปหรือตามกำหนดทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสภาพร่างกาย ในขณะที่ประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดให้บุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์เป็นผู้สูงอายุที่เรียกว่า “ผู้สูงวัย” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายของคำว่าชราว่า แก่ด้วยอายุชำรุดทรุดโทรม แต่คำนี้ไม่เป็นที่ยอมรับเพราะก่อให้เกิดความหดหู่ใจ และท้อแท้สิ้นหวัง ทั้งนี้จากผลการประชุมของคณะผู้อาวุโสโดย พล.ต.ต.หลวงอรรถสิทธิสุนทร เป็นประธานได้กำหนดคำให้เรียกว่า ผู้สูงอายุแทน ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2512 เป็นต้นมา ซึ่งคำนี้เป็นคำที่มีความหมายยกย่องให้เกียรติแก่ผู้ที่ชราภาพกว่าเป็นผู้ที่สูงทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์มากกว่า

วิธีดำเนินงานวิจัย

1) กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2) ประชากร นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 7,756,063 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

3) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ปี 2566 ทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 7,756,063 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามานะ จำนวน 400 คน (Taro Yamane, 1973)

4) เครื่องมือการวิจัย เก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ปี 2566 โดยการกำหนดลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดด้วยกำหนดเกณฑ์และเลือกตอบคำถาม 5 ระดับตามมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating Scale) คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด และองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ภูมิภาค รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และสุขภาพ ลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดให้ (Checklist) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยสร้างแบบสอบถามโดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราส่วน (Ratio Scale) 5 ระดับ โดย 1= ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 5= เห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังนี้

ด้านที่ 1	3 ส. สุข สนุก สะดวก	จำนวน 3 ข้อ
ด้านที่ 2	2 ป. ปลอดภัย ประหยัด	จำนวน 2 ข้อ

โดยแบบสอบถามผ่านขั้นตอนการหาคุณภาพแบบสอบถาม โดยนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ซึ่งทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.6 จากนั้นเมื่อผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้นำข้อมูลมาประมวลผลจากเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2559) ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of variance) ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มเพื่อทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ภูมิภาค รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และสุขภาพ สถิติสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระต่อกัน เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน โดยจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ภูมิภาค รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และสุขภาพ ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (เพศ)	จำนวน	ร้อยละ
เพศหญิง	233	58.25
เพศชาย	167	41.75
ผลรวม	400	100.00
ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (อายุ)	จำนวน	ร้อยละ
60 – 65 ปี	200	50.00
66 – 70 ปี	120	30.00
71 ปีขึ้นไป	80	20.00
ผลรวม	400	100.00
ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (อาชีพ)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีอาชีพ/เกษียณอายุ	153	38.25
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	143	35.75
ช่วยธุรกิจครอบครัว	36	9.00
รับจ้าง	29	7.25
ผลรวม	400	100.00
ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (ภูมิภาค)	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพฯและปริมณฑล	188	47.00
ภูมิภาคอื่นๆ	182	45.50
จังหวัดเชียงใหม่	30	7.50
ผลรวม	400	100.00
ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (รายได้ต่อเดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	-	-
มีรายได้จากเบี้ยผู้สูงอายุ	233	58.25
มีรายได้ 1-10,000 บาท	67	16.75
มีรายได้ 10,001-30,000 บาท	67	16.75
มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป	33	8.25
ผลรวม	400	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	47	11.75
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	44	11.00
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า (สว.ป.)	69	17.25
ปริญญาตรี	186	46.50
สูงกว่าปริญญาตรี	54	13.50
ผลรวม	400	100.00
ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (สุขภาพ)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีโรคประจำตัว	107	26.75
มีโรคประจำตัว และพบแพทย์ประจำ	293	73.25
ผลรวม	400	100.00

การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และสุขภาพ จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.8 อายุระหว่าง 60 - 65 ปี ร้อยละ 50.00 ไม่มีอาชีพ/เกษียณอายุ ร้อยละ 38.25 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล ร้อยละ 47.00 มีรายได้ต่อเดือนจากเบี้ยผู้สูงอายุร้อยละ 58.25 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 46.50 และด้านสุขภาพมีโรคประจำตัว และพบแพทย์ประจำ ร้อยละ 73.25

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	SD	แปรผล	ลำดับ
1.	3 ส.				
1.1	ความสุขที่ได้รับจากการท่องเที่ยว	4.67	0.47	มากที่สุด	1
1.2	ความสนุกที่ได้รับจากการท่องเที่ยว	4.67	0.62	มากที่สุด	1
1.3	ความสะดวกที่ได้รับจากการท่องเที่ยว	4.33	0.75	มาก	2
	รวม	4.56	0.61	มากที่สุด	
2.	2 ป.				
2.1	ความปลอดภัย	4.50	0.76	มากที่สุด	1
2.2	ความประหยัด	4.25	0.83	มาก	2
	รวม	4.38	0.80	มาก	

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ 2 ด้าน โดยมีผลดังนี้

ด้าน 3 ส. (สุข สนุก สะดวก) ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีความสุขที่ได้รับจากการท่องเที่ยว และ ความสนุก ในการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมาคือความสะดวกที่ได้รับจากการท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

ด้าน 2 ป. (ความปลอดภัย ความประหยัด) ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมองว่าการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ในจังหวัดเชียงใหม่มีความปลอดภัย ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือความประหยัดที่ได้รับจากการท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทย ในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา รายได้ ระดับการศึกษา และสุขภาพ

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทย จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล		SS	df.	Ms.	F.	Sig.
1	จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (เพศ)					
	ระหว่างกลุ่ม	16.073	3	2.789	2.680	0.006*
	ภายในกลุ่ม	43.898	266	.478		
	รวม	132.996	269			
2	จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (อายุ)					
	ระหว่างกลุ่ม	7.288	3	2.429	5.140	0.002*
	ภายในกลุ่ม	125.70	266	.473		
	รวม	132.996	269			
3	จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (อาชีพ)					
	ระหว่างกลุ่ม	19.788	3	6.596	15.499	0.000*
	ภายในกลุ่ม	113.208	266	.426		
	รวม	132.996	269			
4	จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (ภูมิลำเนา)					
	ระหว่างกลุ่ม	12.411	3	2.236	3.475	0.023*
	ภายในกลุ่ม	132.525	267	.496		
	รวม	132.996	269			
5	จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (รายได้ต่อเดือน)					
	ระหว่างกลุ่ม	31.020	3	10.340	26.971	0.000*
	ภายในกลุ่ม	101.977	266	.383		

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทย จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล		SS	df.	Ms.	F.	Sig.
รวม		132.996	267			
6	จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา)					
	ระหว่างกลุ่ม	14.373	3	4.791	10.744	0.000*
	ภายในกลุ่ม	118.623	266	.446		
	รวม	132.996	269			
7	จำแนกตามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล (สุขภาพ)					
	ระหว่างกลุ่ม	7.411	3	2.137	5.425	0.035*
	ภายในกลุ่ม	79.308	266	.322		
	รวม	132.996	269			

*Sig. < .05

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ ค่า F-test กรณีความแปรปรวนเท่ากัน โดยค่า Sig. เท่ากับ 0.006 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทย ที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอายุ ค่า F-test กรณีความแปรปรวนเท่ากัน โดยค่า Sig. เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทย ที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านอาชีพ ค่า F-test กรณีความแปรปรวนเท่ากัน โดยค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านภูมิลำเนา ค่า F-test กรณีความแปรปรวนเท่ากัน โดยค่า Sig. เท่ากับ 0.023 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านรายได้ต่อเดือน ค่า F-test กรณีความแปรปรวนเท่ากัน โดยค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา ค่า F-test กรณีความแปรปรวนเท่ากัน โดยค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคล

ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสุขภาพ ค่า F-test กรณีความแปรปรวนเท่ากัน โดยค่า Sig. เท่ากับ 0.035 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสุขภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 60 - 65 ปี โดยเป็นวัยเกษียณอายุ หรือไม่ได้ประกอบอาชีพ โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีรายได้ต่อเดือนจากเบี้ยผู้สูงอายุ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี สุขภาพนักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัว และพบแพทย์ประจำ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ด้าน 3 ส. (สุข สนุก สะดวก) ผู้สูงอายุมีความสุขที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ความสนุกในการท่องเที่ยว และความสะดวกที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ด้าน 2 ป. (ความปลอดภัย ความประหยัด) ผู้สูงอายุมองว่าการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดเชียงใหม่ มีความปลอดภัย และมีความประหยัดที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ด้านเพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และสุขภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกันไป

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวของผู้สูงวัยในสังคมไทย ซึ่งปัญหาและข้อคิดเห็นดังกล่าวสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำมาอภิปรายผลดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเดินทางการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเดินทางการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันโดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60 - 65 ปี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงวัยชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเดินทางการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันโดยส่วนใหญ่

ไม่มีอาชีพ/เกษียณอายุ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านภูมิฐานะส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเดินทางการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันโดยส่วนใหญ่มีภูมิฐานะอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือนส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเดินทางการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนจากเบี้ยผู้สูงอายุ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเดินทางการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และปัจจัยส่วนบุคคลด้านสุขภาพส่งผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของผู้สูงอายุชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเดินทางการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันโดยส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว และพบแพทย์ประจำ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุปผชาติ แต่งเกลี้ยง สิทธิชัย นवलเศรษฐ และคนวัต สีพุดสุข (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวเชิงศาสนาจังหวัดนครศรีธรรมราช ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาจังหวัดนครศรีธรรมราช และศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงศาสนาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลกับมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวสูงอายุจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัช พุ่มดารา (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรสงคราม และเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงกลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงกลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ควรพิจารณาประเด็นต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการท่องเที่ยว คือ

1. ประเทศไทยเข้าสู่ผู้สูงอายุเต็มรูปแบบตั้งแต่ พ.ศ.2564 ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐที่และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ต้องหาแนวทางในการทำให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเข้าถึงการท่องเที่ยวได้
2. หน่วยงานต่างๆ ควรตระหนักถึงศักยภาพของผู้สูงอายุ ดังนั้นไม่ควรกำหนดอายุ 60 ปี คือการเกษียณอายุการทำงาน เพื่อจะได้มีรายได้เพียงพอที่จะไปท่องเที่ยว

3. หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้คนสูงวัยได้มีโอกาสท่องเที่ยวโดยลดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เช่น ยกเว้นค่าผ่านประตู ลดหย่อนค่าโดยสารทุกรูปแบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อมของผู้สูงวัย

ควรมีการศึกษาในเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อมของผู้สูงวัย เพราะในปัจจุบันเป็นสังคมผู้สูงวัยมีผู้สูงวัยจำนวนมาก และผู้สูงวัยควรเตรียมความพร้อมตั้งแต่ยังมีกำลังกาย ยังประกอบอาชีพ ยังมีรายได้อยู่ โดยควรจัดสรรอย่างไรให้มีความสุขเมื่อเข้าสู่ภาวะผู้สูงวัย

2. การศึกษาความสุขรวมของประชากรในประเทศไทยกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ควรมีการศึกษาในเรื่อง การศึกษาความสุขรวมของประชากรในประเทศไทย เนื่องจากถ้ารัฐบาลส่งเสริมแต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว อาจเกิดปัญหาสังคม ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นรัฐบาลควรให้ประชาชนมีความสุขควบคู่กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว (2559). *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 4*. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กรมกิจการผู้สูงอายุ.(2563). เทรนด์ท่องเที่ยวที่มาแรงที่สุดในปี 2020. ค้นหามาเมื่อ 19 มิถุนายน 2567

จาก : <https://www.dop.go.th/th/gallery/1/3078>.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2566. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. (2560). *บรรยายสรุปจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่*. ค้นหามาเมื่อ 20 กรกฎาคม 2566

จาก: <http://www.chiangmai.go.th>.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2559). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามลดา.

กุลพรภัสร์ จิระประไพ และชนนท์ นวมเพชร. (2561). *สถิติบอกอะไร ผู้สูงวัยปัจจุบันและอนาคต*. ค้นหามาเมื่อ 1 สิงหาคม 2566 จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/Press_Release/2561/N10-04-61-1.aspx.

ธวัช พุ่มดารา (2564). *การพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงกลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดสมุทรสงคราม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

นรินทร์ สังข์รักษา สุภากรณ์ พรหมฤๅษี และธีรังกูร วรบำรุงกุล. (2559). รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไร้ความเร่งรีบของ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. 36(2), 1-19.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2559). *การศึกษาอาชีพพฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: เพ็ชรน้ำหลวง พรินติ้งแอนด์พลับลิชชิง.

บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง สิทธิชัย นवलเศรษฐ และ ดนวัต สีพุทธสุข. (2562). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดนครศรีธรรมราช*. รายงานการวิจัย คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2561). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดีอนตุลา.

รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์. (2558). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

ศุภลักษณ์ อัครางกุล. (2551). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.

Swarbrooke, J., & Horner, S. (2007). *Consumer behaviour in tourism*. (2nd ed.). Amsterdam: Butterworth-Heinemann.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.